

Εισαγωγή στη Φιλοσοφία (Φ101)

2^η ενότητα: Τι είναι φιλοσοφία;
Απόπειρα προσδιορισμού

Γιώργος Ζωγραφίδης
Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

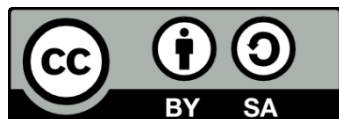
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ενότητα 2^η: Τι είναι φιλοσοφία; Απόπειρα προσδιορισμού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης
2. Δυνατότητα ορισμού της φιλοσοφίας
3. Ορισμοί της φιλοσοφίας
4. Βασική βιβλιογραφία

Σκοποί ενότητας

- Να εξοικειωθούν με την ορολογία της φιλοσοφίας και τους βασικούς της προβληματισμούς.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τα χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής δραστηριότητας και την προέλευση της.
- Να διερωτηθούν για τον χαρακτήρα των φιλοσοφικών ερωτημάτων και να διαμορφώσουν προσωπική γνώμη.
- Να φανούν οι δυσκολίες και οι προϋποθέσεις ενός γενικού και ομογενοποιητικού ορισμού της φιλοσοφίας.

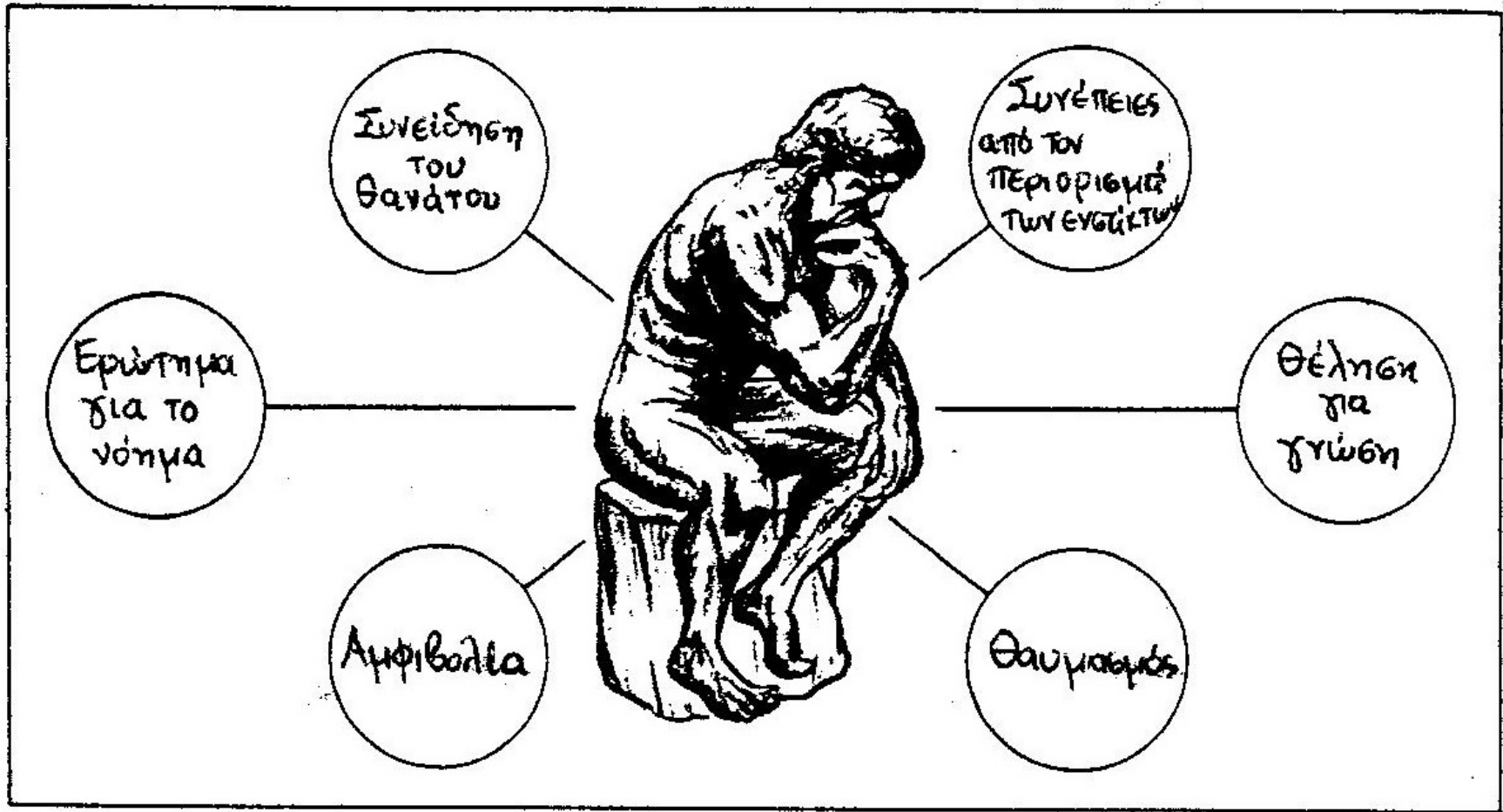

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 1

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 2

Θαυμασμός και απορία -1

- Ποιο είναι το υποκειμενικό στοιχείο που ενυπάρχει στις απαρχές της φιλοσοφίας;
- Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης απαντούν: ο **θαυμασμός**. Ο άνθρωπος, σκεπτόμενος τον κόσμο της εμπειρίας του, **απορεί** και θέτει το ερώτημα για το θεμέλιο του κόσμου: Γιατί να υπάρχει κάτι και όχι τίποτε; Τι υπάρχει πίσω από τα φαινόμενα; Ποιο είναι το νόημα της ύπαρξής μας;
- Με τον τρόπο αυτό ο άνθρωπος δεν δέχεται χωρίς συζήτηση τα άμεσα δεδομένα της γνωστικής του λειτουργίας (νοητικής και αισθητηριακής), θεωρώντας ότι η αλήθεια, η ουσία, το νόημα των πραγμάτων παραμένουν κρυμμένα ή πάντως όχι αυτονόητα.

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 3

Θαυμασμός και απορία -2

- μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη.
- *Γιατί αυτό το αίσθημα, ο θαυμασμός, είναι γνώρισμα φιλοσόφου· δεν υπάρχει, αλήθεια, ἄλλη ἀρχὴ της φιλοσοφίας ἀπὸ αὐτήν.*

Πλάτων, Θεαίτητος 155d

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 4

Θαυμασμός και απορία -3

διὰ γὰρ τὸ **θαυμάζειν** οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων **θαυμάσαντες**, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων **διαπορήσαντες**, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. ὁ δ' **ἀπορῶν** καὶ **θαυμάζων** οἶεται **ἀγνοεῖν** (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν **ἀγνοίαν** ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ **εἰδέναι** τὸ **ἐπίστασθαι** ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν.

Αριστοτέλης, *Μετά τά φυσικά* A 982b12-21

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 5

Θαυμασμός και απορία -4

Μόνο όταν όλες σχεδόν οι **άμεσες ανάγκες** τους ικανοποιήθηκαν, και το ίδιο συνέβη με την άνεση και την απόλαυσή τους, μόνο τότε οι άνθρωποι στράφηκαν σ' αυτού του είδους την πνευματική αναζήτηση (**φρόνησις**). Είναι λοιπόν φανερό ότι τη γνώση αυτή δεν την επιζητούμε για να καλύψει άλλη ανάγκη, αλλά, όπως λέγεται ότι ελεύθερος είναι εκείνος ο άνθρωπος που υπάρχει για τον εαυτό του και όχι για κάποιον άλλον, έτσι επιζητούμε και αυτήν ως τη **μόνη ελεύθερη επιστήμη**· γιατί είναι η μόνη που υπάρχει γι' αυτήν την ίδια.

Αριστοτέλης, *Μετά τά φυσικά* Α 982b23-28

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 6

Αμφιβολία -1

Προχωρώντας στη γνώση της (αισθητής και νοητής) πραγματικότητας, εμφανίζεται η αμφιβολία.

Η μια γνώμη αντιτίθεται στην άλλη, η γνώση μας αρχίζει να θεωρείται αβέβαιη. Ασκείται κριτική στην πηγή της γνώσης μας, στην εγκυρότητα των αξιών μας, στους κοινωνικούς κανόνες, σε οτιδήποτε το αυτονόητο και δεδομένο.

Η αμφισβήτηση υπονομεύει τις βεβαιότητές μας, πολλές φορές σαν πρώτη στιγμή της πορείας για αναζήτηση, μέσα ή πέρα από τον κόσμο της καθημερινής εμπειρίας, κάποιας θεμελιώδους βεβαιότητας.

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 7

Αμφιβολία -2

Quis dubitet?

Ποιος θα μπορούσε να αμφιβάλλει ότι ζει, θυμάται, διανοείται, επιθυμεί, σκέπτεται, γνωρίζει και κρίνει; Κι όταν κανείς αμφιβάλλει, ζει·

όταν αμφιβάλλει, θυμάται για ποιο πράγμα αμφιβάλλει·

όταν αμφιβάλλει, γνωρίζει ότι αμφιβάλλει·

όταν αμφιβάλλει, θέλει να είναι βέβαιος·

όταν αμφιβάλλει, σκέπτεται·

όταν αμφιβάλλει, γνωρίζει ότι κάτι αγνοεί·

όταν αμφιβάλλει, κρίνει ότι δεν πρέπει να δώσει απερίσκεπτα τη συγκατάθεσή του.

Αυγουστίνος, *Περί Τριάδος*, Χ.10

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 8

Οριακές καταστάσεις -1

Ο άνθρωπος βιώνει και έχει/αποκτά συνείδηση ορισμένων καταστάσεων που ονομάζονται οριακές:

Ο **θάνατος**, η συνείδηση του θανάτου, η μόνιμη απειλή του τέλους, το 'βίωμα του θανάτου' δεν επιτρέπει μια απλή αμέριμνη ύπαρξη, αλλά οδηγεί στον στοχασμό για τον εαυτό μας και στην επιλογή αυτού το οποίο στη ζωή πρέπει να θεωρηθεί ουσιαστικό (τελικός σκοπός).

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 9

Οριακές καταστάσεις -2

οί ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες **ἀποθνήσκειν μελετῶσι**,
καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν
[67e]

Μελετῶσα (ἡ ψυχὴ) αἰεὶ τοῦτο – τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο
ἔστιν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι **τεθνάναι**
μελετῶσα ῥαδίως: ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη **μελέτη**
θανάτου; [81a]

Πλάτων, *Φαίδων*

Πηγές της φιλοσοφικής σκέψης 10

Οριακές καταστάσεις -3

Ο άνθρωπος βιώνει και έχει/αποκτά συνείδηση ορισμένων καταστάσεων που ονομάζονται οριακές:

Ο **πόνος**, ο **αγώνας**, η **ενοχή**: είναι καταστάσεις στις οποίες ο άνθρωπος βιώνει τα όρια της ύπαρξής του, κλονίζεται ο συμβατικός εφησυχασμός, τίθεται με δραματικό και ριζικό τρόπο το ερώτημα για το νόημα που δίνει στη ζωή – μια ζωή που μοιάζει, είναι ή γίνεται, πεπερασμένη, μη αυθεντική, χωρίς θεμέλιο ή σκοπό (→ ανάγκη διαφορετικής θέασης της πραγματικότητας).

K. Jaspers, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*

2. Είναι δυνατός ένας ορισμός της φιλοσοφίας;

Δυνατότητα ορισμού φιλοσοφίας 1

A. Δυσκολίες ενός ορισμού:

- (α) Κάθε ορισμός είναι περιορισμός.
- (β) Ο όρος φιλοσοφία αλλάζει νόημα στις διάφορες εποχές & στα διάφορα ρεύματα.
- (γ) Κάθε φιλόσοφος δίνει έναν ή και περισσότερους δικούς του ορισμούς –συχνά αντίθετους προς άλλων φιλοσόφων.
- (δ) Δεν μπορούμε να απομονώσουμε μόνο μία στιγμή/φιλόσοφο και να προβάλλουμε τον ορισμό ως καθολικά ισχύοντα.

Δυνατότητα ορισμού φιλοσοφίας 2

B. Δυνατότητες για έναν ορισμό:

- (α) Να είναι τόσο γενικός, ώστε να περιλαμβάνει όλες τις εποχές και τις διαφορετικές αντιλήψεις για τη φιλοσοφία.
- (β) Να δίνουμε/αποδεχόμαστε για κάθε εποχή διαφορετικό, ή πάντως τον ορισμό που η ίδια δίνει στη φιλοσοφία.
- (γ) Να επιχειρήσουμε έναν σύνθετο ορισμό που θα περιλαμβάνει αυτά που θεωρούμε μόνιμα χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής δραστηριότητας, ανεξάρτητα από εποχές και ρεύματα.

Δυνατότητα ορισμού φιλοσοφίας 3

Γ. Χαρακτηριστικά του φιλοσοφικού στοχασμού -1:

- (α) Μη επανάπαυση στο αυτονόητο, το δεδομένο, το φαινομενικό, το γενικώς αποδεκτό.
- (β) Διαρκής αμφισβήτηση και κριτική στάση προς κάθε τι.
- (γ) Αναζήτηση και ανάλυση βασικών και θεμελιωδών αρχών, ένταξη του μερικού στο καθολικό, γενίκευση, εμβάθυνση συμπερασμάτων.
- (δ) Όχι απλή περιγραφή, αλλά κατανόηση, αναζήτηση του νοήματος των πραγμάτων, των πράξεων, των εννοιών.

Δυνατότητα ορισμού φιλοσοφίας 4

Γ. Χαρακτηριστικά του φιλοσοφικού στοχασμού -2:

- (ε) Ενασχόληση με (αυθεντικά ή μη) προβλήματα που γεννιούνται στον χώρο της πράξης και στα πεδία των διαφόρων επιστημών που εξηγούν ή ερμηνεύουν την πραγματικότητα.
- (στ) Χρήση και ανάπτυξη ενός διακριτικού είδους λόγου, του φιλοσοφικού, που χρησιμοποιεί γενικές έννοιες, επιχειρήματα και συλλογισμούς, νοερά πειράματα, παραδείγματα, εικόνες κ.ά.
- (ζ) Για να δώσει απάντηση σε ένα πρόβλημα, προσπαθεί πρώτα να το θέσει ορθά, να κατανοήσει το νόημα και το πλαίσιο αναφοράς του. Έτσι, μεγάλη σημασία δίνει στην ανάλυση της καθημερινής και της τεχνικής (φιλοσοφικής και επιστημονικής) γλώσσας.

Δυνατότητα ορισμού φιλοσοφίας 5

Δ. Προσωρινά συμπεράσματα:

Οι δυσκολίες και οι προϋποθέσεις ενός γενικού και ομογενοποιητικού ορισμού της φιλοσοφίας, που αφορά μια δραστηριότητα 2.500 χρόνων που έχει διανοιχθεί σε τόσο διαφορετικά πεδία.

Οι ορισμοί που έχουν διατυπώσει πολλοί σημαντικοί φιλόσοφοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παράδειγμα για να φανεί η πολλαπλότητα της φιλοσοφίας. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναδειχθούν, πέρα από την ποικιλία, ορισμένα κύρια χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής δραστηριότητας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3. Ορισμοί της φιλοσοφίας

Ορισμοί της φιλοσοφίας 1

Ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο φιλοσοφία και ονόμασε τον εαυτό του φιλόσοφο είναι ο Πυθαγόρας. Υποστήριξε ότι δεν υπάρχει κανένας άνθρωπος σοφός. Σοφός είναι μόνο ο θεός. Φιλόσοφος ὁ τὴν σοφίαν ἀσπαζόμενος.

Διογένης Λαέρτιος, *Βίοι φιλοσόφων*, 1.12

οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μέν, τῆς δ' οὐ, ἀλλὰ πάσης.

Πλάτων, *Πολιτεία* 475b

Ορισμοί της φιλοσοφίας 2

Επειδή η φιλοσοφική μας ενασχόληση δεν έχει ως στόχο της, όπως άλλες, τη θεωρητική γνώση (η έρευνά μας δεν γίνεται για να μάθουμε τι είναι η αρετή, αλλά για να γίνουμε ενάρετοι –αλλιώς δεν θα είχε κανένα νόημα), είναι ανάγκη να εξετάσουμε το ζήτημα των πράξεων, δηλαδή το πώς πρέπει να τις πράττουμε.

Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια* 1103b26-28

Η φιλοσοφία είναι ενέργεια που με λόγια και σκέψεις κάνει τη ζωή μας ευτυχισμένη.

Επίκουρος

Ορισμοί της φιλοσοφίας 3

Επειδή η φιλοσοφική μας ενασχόληση δεν έχει ως στόχο της, όπως άλλες, τη θεωρητική γνώση (η έρευνά μας δεν γίνεται για να μάθουμε τι είναι η αρετή, αλλά για να γίνουμε ενάρετοι –αλλιώς δεν θα είχε κανένα νόημα), είναι ανάγκη να εξετάσουμε το ζήτημα των πράξεων, δηλαδή το πώς πρέπει να τις πράττουμε.

Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια* 1103b26-28

Η φιλοσοφία είναι ενέργεια που με λόγια και σκέψεις κάνει τη ζωή μας ευτυχισμένη.

Επίκουρος

Ορισμοί της φιλοσοφίας 3

Φιλοσοφία είναι

1. Η γνώση της φύσης των όντων
2. Η γνώση των θεϊκών και των ανθρωπίνων πραγμάτων
3. Μελέτη θανάτου
4. Ομοίωση προς τον Θεό
5. Η αρχή κάθε τέχνης και επιστήμης
6. Η φιλία της σοφίας, δηλ. του Θεού

Νεοπλατωνικοί υπομνηματιστές & χριστιανοί θεολόγοι

Ορισμοί της φιλοσοφίας 4

Θα ήθελα εδώ να εξηγήσω τι είναι φιλοσοφία, αρχίζοντας με τα πιο απλά πράγματα, λ.χ. με την παρατήρηση ότι η λέξη φιλοσοφία σημαίνει τη μελέτη της σοφίας και ότι με τη σοφία καταλαβαίνει κανείς όχι μόνο τη σύνεση στην καθημερινή ζωή αλλά και την τέλεια γνώση όλων των πραγμάτων που μπορεί να γνωρίζει ο άνθρωπος, τόσο για τον προσανατολισμό του στη ζωή όσο και για τη διατήρηση της υγείας του και την επινόηση όλων των τεχνών. Για να επιτευχθεί μια τέτοια γνώση, είναι αναγκαίο να την συναγάγει κανείς από τα πρώτα αίτια.

René Descartes, *Αρχές φιλοσοφίας*

Ορισμοί της φιλοσοφίας 4

Δεν μπορεί κανείς να μάθει τη φιλοσοφία. Διότι πού βρίσκεται; Ποιος την κατέχει; Και από ποια γνωρίσματα μπορεί κανείς να την αναγνωρίσει; Μπορεί κανείς μόνο να μάθει να φιλοσοφεί.

Immanuel Kant

Φιλοσοφία θα πει: να βρίσκεσαι καθ' οδόν. Τα ερωτήματά της είναι ουσιαστικότερα από τις απαντήσεις της, και κάθε απάντηση μετατρέπεται σε νέο ερώτημα.

Karl Jaspers, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*, 102

Ορισμοί της φιλοσοφίας 4

Η φιλοσοφία είναι η εποχή της βαλμένη σε έννοιες.

G.W.F. Hegel

Δεν μπορείτε να υπερβείτε τη φιλοσοφία χωρίς να την πραγματώσετε. [...] Δεν αρκεί να τείνει η σκέψη να πραγματωθεί, πρέπει και η πραγματικότητα να τείνει να γίνει σκέψη. [...] Η φιλοσοφία είναι κριτική που ζητά επίμονα την πραγμάτωσή της.

Karl Marx, *Κριτική της εγγελιανής φιλοσοφίας του δικαίου*

Ορισμοί της φιλοσοφίας 4

Τα φιλοσοφικά προβλήματα δεν είναι ερωτήματα στα οποία πρέπει να βρούμε απάντηση, αλλά ερωτήματα των οποίων αναζητούμε το νόημα. Διότι προορισμός των επιχειρημάτων, σε πολλές περιοχές της φιλοσοφίας, δεν είναι ν' απαντούν σε ερωτήματα, αλλά να δείχνουν ότι αυτά τα ερωτήματα στερούνται νοήματος. Συνήθως το πρώτο λάθος που κάνουμε στις φιλοσοφικές μας έρευνες είναι το ίδιο το ερώτημα.

Ludwig Wittgenstein, *Αφορισμοί & εξομολογήσεις*, 34-35

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4. Βασική βιβλιογραφία

Βασική βιβλιογραφία

1. **Αυγελής Ν.**, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*. Θεσσαλονίκη: Σταμούλης, 2012, σ. 19-45 [Ο όρος 'φιλοσοφία' στην αρχαιότητα, ορισμοί της φιλοσοφίας].
2. **Βέικος Θ.**, *Εισαγωγή στις φιλοσοφικές σπουδές*. Αθήνα: Γρηγόρη, 1988.
3. **Δελλής Ι.**, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία: Προλεγόμενα: Προβλήματα γνωσιολογίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, 2002, σ. 19-69 [Ορισμοί της φιλοσοφίας].
4. **Deleuze G. & Guattari F.**, *Τι είναι φιλοσοφία;* (μτφ. Σταματίνα Μανδηλαρά). Αθήνα: Καλέντης, 2004.
5. **Nagel T.**, *Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα: Σύντομη εισαγωγή στη φιλοσοφία* (μτφ. Χριστίνα Μιχαλοπούλου-Βεΐκου). Αθήνα: Σμίλη, 1989.
6. **Ragland C. P. & Heidt Sarah**, *Τι εστί φιλοσοφία;* (μτφ. Ν. Ηλιάδης). Αθήνα: Ψυχογιός, 2005.
7. Περιοδικό **Cogito**, τεύχος 6 (2007), αφιέρωμα «Τρόποι του φιλοσοφείν».

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

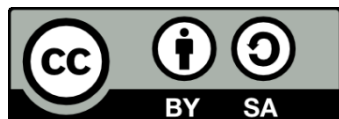
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Ματίνα-Ιωάννα
Κυριαζοπούλου>
Θεσσαλονίκη, <15.1.2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

